

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО

Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції

**“ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ
МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ У СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ
ПРОСТІР”**

21-22 травня 2009 року

Тернопіль
ТДМУ
“Укрмедкнига”
2009

УДК 614.253.52(07.07)

Відповідальний за випуск: проф. Мисула І.Р.

Проблеми інтеграції української медичної освіти у світовий освітній простір/ Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції. – Тернопіль : ТДМУ, 2009. – 314 с.

Moodle подобається 82, 5 %, не подобається - 21, 2 %. З анкет, які заповнювали студенти, відомо, що ця система їм подобається, оскільки дає можливість раніше піти з заняття. Але студенти відмічають, що в час, відведений на тестування, не всі можуть скористатися Інтернетом, тому що практично студенти всіх курсів одночасно тестуються і сервер університету не витримує такого навантаження; не на всі тестові запитання є відповіді у підручниках.

Студенти пропонують: перенести тестування на більш пізній час (21 год), щоб курси писали тести у різний час, щоб можна було подивитись на власні помилки при тестуванні.

Деяким студентам ця система не подобається. За їх словами, вона не може оцінити реально знання студента, відсутній "фейс"-контроль і великий відсоток тих, хто відкрито списує. Існує проблема і з технічної сторони - не в усіх є доступ до мережі Інтернет і наявність власного ноутбука, тому студентам необхідно займати чергу для доступу до комп'ютера в бібліотеці або в комп'ютерній залі.

На думку викладачів, система Moodle спонукає студентів до більш ефективного самостійного навчання в позаурочний час, і економить наш час. Але всі викладачі відмічають, що ми не можемо проконтролювати самостійність вирішення студентами тестів. Дуже часто ми спостерігаємо велику розбіжність у підготовці до практичних занять (виконання практичної роботи, участь в семінарі) і оцінкою за написання тестів. Крім цього, тестові завдання не передбачають вирішення ситуаційних задач, відповідей на конструктивні питання, вміння аналізувати і використовувати одержані теоретичні знання і практичні навички, тому викладачами велика увага звертається на активну участь студентів у семінарському обговоренні тематичного матеріалу практичного заняття.

В процесі вдосконалення системи дистанційного навчання працівниками нашої кафедри поповнено базу Moodle тестовими питаннями таким чином, що в даний час вибірка з кожної теми відбувається з бази у 250 питань і більше. Проводиться наповнення бази тестів російською та англійською мовами, для того щоб могли даним методом оцінки знань скористатись студенти-іноземці.

Таким чином, використання в навчальному процесі елементів електронного навчання допоможе студентам більш якісно засвоїти теоретичний матеріал з дисципліни, раціонально використовувати свій час для самопідготовки і дистанційно визначати свій рівень знань.

Література

1. Безперервний професійний розвиток лікарів та провізорів та якість підготовки фахівців у сфері охорони здоров'я / М. Б. Бабчук, О. П. Волосовець, І. І. Фещенко та ін. // Науково-медична конференція з міжнародною участю "Проблеми безперервного професійного розвитку лікарів і провізорів": Збірник праць. - К., 2007. - 3-7 с.
2. Організація самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульної системи / М. І. Яблунський, О. Ю. Бичкова, О. С. Проценко, С. О. Шерстюк // Медична освіта. - 2007. № 2. - С. 69-70.
3. Методологія і реалізація системи управління якістю освіти / В. М. Казаков, О. М. Талалаєнко, М. Г. Гаріна та ін. - Донецьк, 2001. - 213 с.

УДК 378.147.388-057.875:616.31

Кокарь О. О., Дементьева О. О. *

РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ - СТОМАТОЛОГІВ В ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Запорізький державний медичний університет

*Медичний інститут Української асоціації народної медицини

Сучасний етап розвитку вищої медичної освіти висуває нові вимоги до змісту, методики та організації викладання базових дисциплін. У статті підкреслено важливість вдосконалення форм та методів самостійної роботи студентів.

Современный этап развития высшего медицинского образования выдвигает новые требования к содержанию, методике и организации изложения базовых дисциплин. В статье подчеркнута важная роль усовершенствования форм и методов самостоятельной работы студентов.

The present stage of development of the higher medical education formation puts forward new requirements to the maintenance, a technique and the organization of teaching basic subjects. The importance of improvement of methods of students' self-work.

Ключові слова: інноваційні технології, самостійна робота.

Ключевые слова: инновационные технологии, самостоятельная работа.

Key words: innovation technologies, self-work.

Вступ. Приєднання України до Болонського процесу потребує нової сучасної концепції підготовки висококваліфікованого фахівця, впровадження у навчальний процес нових удосконалених форм навчання та контролю знань, вмінь і навичок [1, 4, 5].

На кафедрі в сучасних умовах освітніх інновацій організація всього навчального процесу спрямована на упровадження кредитно-модульної системи, що зумовлює покращення якості підготовки фахівців. Одним із важливих аспектів мотивації та оптимізації процесу навчання є організація самостійної роботи студентів, посилення її ролі, упровадження активних методів та сучасних нових технологій навчання [2, 3].

Основна частина. Оволодіння навичками самостійної роботи навчає студентів працювати з численними джерелами інформації, активізує пізнавальну діяльність майбутнього спеціаліста, робить більш усвідомленим засвоєння навчального

матеріалу. Самостійна робота сприяє поглибленню і розширенню знань; формуванню інтересу до пізнавальної діяльності, оволодінню прийомів процесу пізнання, розвитку пізнавальних здібностей. Тому вона є головним резервом підвищення ефективності підготовки спеціалістів. Виділяються аспекти, які треба враховувати при організації самостійної роботи майбутніх стоматологів: психолога - педагогічні особливості, зміст та форми самостійної роботи, методи контролю за її ефективною, роль викладача в організації самостійної роботи, раціональний розподіл часу студентів. Самостійна робота студентів здійснюється під керівництвом викладача на різних етапах навчального процесу: під час опрацювання навчального матеріалу, підготовки до практичних та семінарських занять, підготовки до поточного контролю знань студентів на підставі теоретичних знань та практичних навичок і вмінь.

На лекціях студенти отримують установку і методичні рекомендації щодо самостійної роботи з основною та додатковою літературою, спрямовані на залучення студентів до періодичної літератури і формування вміння здобувати та грамотно інтерпретувати інформацію за спеціальністю.

В процесі підготовки до практичного заняття студенти використовують методичні рекомендації, які містять тестові завдання для контролю базисних знань, алгоритм поетапної самостійної роботи, технологічну карту проведення заняття, перелік рекомендованої літератури, питання для самоконтролю з еталонами відповідей.

В процесі навчальної роботи викладачами вміло застосовуються різноманітні засоби актуалізації знань, активізації мисленнєвої і пізнавальної діяльності: вирішування ситуаційних завдань, типових задач, постановка та вирішення проблемних запитань, організація ділових ігор, дискусій, взаємоконтролю, конкурсів на кращий тематичний реферат; наукову інформацію, підсумкових занять "Відповіді на запитання" та ін. Наведені активні форми навчального процесу стимулюють і розвивають бажання майбутніх стоматологів до системної самоосвіти, підкреслюють роль і значення самостійної роботи. Наш досвід свідчить про те, що використання інтерактивних методів навчання сприяє розвитку самостійного мислення студентів, формуванню необхідності поповнювати свої знання, розвитку цілеспрямованої пізнавальної діяльності.

З метою оптимізації проведення самостійних занять на кафедрі створені методичні розробки для самостійної аудиторної та позааудиторної роботи студентів до кожної теми. Складений перелік практичних навичок, тестових завдань, виділено теми, які виносяться на самостійну позааудиторну роботу. Створені необхідні умови: бібліотека, читальний зал, мережа Інтернет; комп'ютерний клас.

Висновки. Таким чином, самостійна робота студентів сприяє оптимізації навчального процесу, забезпечує якісне навчання навчального матеріалу, отримання необхідної додаткової інформації, відіграє важливу роль у розвитку їхніх інтересів, готовності до самоосвіти та участі в науково-дослідницькій роботі. Ефективність самостійної роботи печується чіткою організацією та контролем самостійної роботи, створенням необхідних умов, доцільними формами, засобами навчання, навчально-методичними матеріалами та об'єктивним контролем.

Література

1. Врублевська С. В. Інноваційні процеси у системі освіти // Медична освіта. - 2007. - № 1. - С. 43-48.
2. Кларин М. В. Педагогическая технология в учебном процессе. Анализ зарубежного опыта. - М.: Знание, 1989. - 80 с.
3. Козаков В. А. Самостоятельная работа студентов. - К.: УМКВО, 1989. - 252 с.
4. Медична освіта у світі та в Україні / Ю. П. Поляченко, В. Г. Передерій, О. П. Волосовець та ін. - К.: Книга плюс, 2005. - 383 с.
5. Носаченко І. М. Інноваційні освітні технології // Проблеми освіти. - 2005. - С. 7-9.

УДК 612.015(07.07)+371.133

Корда М. М., Суслова Н. О., Острівка О. І., Підручна С. Р., Ярошенко Т. Я., Яворська С. І., Покотило О. С., Гонський Я. І., Саюк Н. П., Шершун Г. Г., Кузьмак І. П., Криницька І. Я., Марущак М. І.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-MOДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ БІОХІМІЇ

Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Впровадження методики навчання в умовах кредитно-модульної системи на кафедрі біологічної хімії дозволяє студентам ретельніше проводити практичну роботу, відводити більше часу на самостійну роботу, викладачам краще контролювати виконання практичних навичок, об'єктивніше оцінювати. Зроблена спроба проаналізувати отримані результати і перспективи подальшого розвитку.

Ключові слова: біохімія, кредитно-модульне навчання.

Внедрение методики обучения в условиях кредитно-модульной системы на кафедре биохимии дает возможность студентам более точно проводить практическую работу, выделять больше времени для самоподготовки, преподавателям лучше контролировать исполнение практических навыков, объективнее оценивать. Сделана попытка проанализировать полученные результаты и перспективы последующего развития.

Ключевые слова: биохимия, кредитно-модульное обучение.

Introduction of the studying method in the credit-module system conditions in biochemical department allows students more deeply make practical work, to take more time for independent work, better control practical skills. It has been done the attempt to analyse the results and the perspectives of future development

Key words: biochemistry, credit-module system.

Вступ. Аналіз публікацій щодо інтеграції та модернізації системи організації навчання студентів вищих медичних закладів свідчить про його поступову адаптацію до нових вимог [3]. Впровадження в Тернопільському державному медичному

<i>Василенко С. В., Мовчун Н. О., Чебан В. І.</i> ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕДИЧНОГО РЕФЕРАТИВНОГО ЖУРНАЛУ: СТАН І ПРОБЛЕМИ.....	73
<i>Волков К. С., Якубишина Л. В., Андрійшин О. П., Довбуш А. В., Довгалою А. І., Небесна З. М., Шутурма О. Я., Гетманюк І. Б.</i> НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ГІСТОЛОГІЇ, ЩО СПРИЯЮТЬ ВХОДЖЕННЮ У СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР.....	73
<i>Волошин М. А., Щербаков М. С., Лебединець М. Г., Артюх О. В., Штанько І. Ф., Вовченко М. Б., Григорєва О. А., Холодна Є. І.</i> ТРАДИЦІЙНІ ІСПИТИ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ.....	74
<i>Вронська Л. В., Михалків М. М., Загричук Г. Я., Коробко Д. Б., Поляк О. Б., Іванець Л. М., Дмухальська Є. Б., Яворська Л. П., Гнідець В. І., Василюшин Н. А., Івануса І. Б., Демид А. Є.</i> ВИКЛАДАННЯ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В АСПЕКТІ ВПРОВАДЖЕННЯ Z-СИСТЕМИ.....	75
<i>Гейченко К. І., Дочинець Д. І., Сеник Л. М., Лебедець І. Л.</i> ТРУДНОЩІ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НА МОВНИХ КАФЕДРАХ.....	77
<i>Гжегоцький М. Р., Варивода Є. С., Серветник М. І.</i> ДОДИПЛОМНЕ АНГЛОМОВНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ЛЬВІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМ. ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО	78
<i>Герасимюк І. Є., Федонюк Я. І., Боймиструк І. І., Голод Б. В., Бурий В. В., Говда Р. В.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ.....	79
<i>Гнатюк М. С., Ковальчук М. Ф., Гнатюк Р. М., Слабий О. Б., Данилевич Ю. О., Шев'як П. І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ЗАЛЕЖНО ВІД ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТУДЕНТІВ.....	80
<i>Гоженко А. І., Свірський О. О., Котюжинська С. Г., Бабій В. П., Коваленко Л. Г., Кузьменко І. А., Корнєєнко Т. В.</i> ЕКЗАМЕН ЧИ ТЕСТУВАННЯ - МОТИВАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ОБ'ЄКТИВНІСТЬ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ.....	81
<i>Гуменюк О. М., Гуменюк В. В.</i> ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ - ГОЛОВНА МЕТА ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ У СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР	82
<i>Дейнега Т. Ф., Свінцицька Н. Л., Розуля В. О., Тихонова О. О.</i> ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ ВДНЗ УКРАЇНИ "УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ"	82
<i>Доскоц О. Р., Солоденко Т. А., Чортківська М. В., Стефанчук О. Р.</i> ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ АНАТОМІЇ І ПАТОМОРФОЛОГІЇ.....	84
<i>Ємець Т. І., Приходько О. Б.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ПРОТОЗООЛОГІЇ.....	85
<i>Єршова-Бабенко І. В., Корнієнко С. В.</i> ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ. ПСИХОСИНЕРГЕТИЧНИЙ ПІДХІД	86
<i>Завгородній І. В., Шаповал Л. Г., Ткачук Н. М., Шаповал О. В.</i> СТАНДАРТИЗОВАНИЙ КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОГО НАВЧАННЯ.....	87
<i>Зідрашко Г. А.</i> КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА ЯК ШЛЯХ ДО ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	88
<i>Климнюк С. І., Ткачук Н. І., Романюк Л. Б.</i> ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ І ЙОГО МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	89
<i>Кокарь О. О., Дементьєва О. О.</i> РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ - СТОМАТОЛОГІВ В ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	91
<i>Корда М. М., Сулова Н. О., Острівецька О. І., Підручна С. Р., Ярошенко Т. Я., Яворська С. І., Покотило О. С., Гонський Я. І., Саюк Н. П., Шершун Г. Г., Кузьмак І. П., Криницька І. Я., Марущак М. І.</i> ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ БІОХІМІЇ.....	92
<i>Коробчанський В. О., Резніченко О. Г., Герасименко О. І.</i> ПСИХОГІЄНИЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ НА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	93